

УДК 330.342.2 DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2019\(107\)04](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2019(107)04)

ЮЗБА Валерій к. е. н., доцент кафедри світової економіки
Київського національного
торговельно-економічного університету
E-mail: ustatus2015@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6820-1509 вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

САМОВАЛОВ Олексій заступник директора з бізнес-проектів
КП «Агентство розвитку Дніпра»
E-mail: alexey.samovalov@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2045-3942 Дніпровської міської ради
вул. Воскресенська, 14, м. Дніпро, 49000, Україна

ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ: ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Викладено результати узагальнення міжнародного досвіду щодо надання податкових та інших преференцій резидентам індустріальних парків з метою запровадження кращих практик в економіку України. Ідентифіковано основні форми державної підтримки розвитку індустріальних парків у різних країнах. Доведено, що українська практика використання цих механізмів має бути розширена внаслідок застосування відповідної державної допомоги.

Ключові слова: індустріальні парки, економічний розвиток, оподаткування, вільні економічні зони, інновації.

Юзба В., Самовалов А. Индустриальные парки: инструмент стимулирования экономического развития государства. Изложены результаты обобщения международного опыта предоставления налоговых и других преференций резидентам индустриальных парков с целью внедрения лучших практик в экономику Украины. Идентифицированы основные формы государственной поддержки развития индустриальных парков в разных странах. Доказано, что украинская практика использования этих механизмов должна быть расширена за счет соответствующей государственной помощи.

Ключевые слова: индустриальные парки, экономическое развитие, налогообложение, свободные экономические зоны, инновации.

Постановка проблеми. В сучасних умовах функціонування національної економіки особливе значення має посилення конкурентоспроможності, що є однією з найважливіших детермінант динамічного розвитку держави. Лібералізація всього спектра міжнародних економічних відносин, ускладнення системи виробничих відносин, що наростає, тривалий трансформаційний шлях економіки України формують необхідність оптимізації виробничої спеціалізації. Одними з найактуальніших завдань у рамках зазначеного процесу стають зміни напрямів розвитку національної економіки в бік виробництва продукції з більшою доданою

вартістю, збільшення інноваційності та наукомісткості виробництва, формування багатопрофільності для забезпечення стійкого економічного зростання. Внаслідок цього підвищено значення інституціональних та організаційних форм, у рамках яких відбувається «творче руйнування» та впроваджуються нові блага. Поряд з державною політикою стимулювання науки та НДР активізовано роль інститутів епохи зрілого індустріального зростання, а саме техно- та індустріальних парків. У зв'язку з цим актуальним є дослідження існуючого світового досвіду застосування організаційно-інституційних форм стимулювання інноваційного зростання, зокрема індустріальних парків, з метою використання отриманих результатів в українських реаліях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретично-прикладні аспекти інноваційного розвитку країн і механізми його удосконалення привертають увагу як закордонних, так і вітчизняних вчених. Проблеми взаємозв'язку конкурентоспроможності, інновації та продуктивності досліджували вчені Р. Еткінсон (R. Atkinson) [1], Б. Годін (B. Godin) [2], Р. Нельсон (R. Nelson) [3] тощо. Провідними вітчизняними дослідниками у розв'язуванні питань розбудови інноваційної економіки є В. Геєць [4], Г. Дугінець [5], Л. Марчук [6], А. Мазаракі [7], Г. Никифорок [8] та інші. Наукові дослідження особливостей функціонування індустріальних парків в Україні та світі проведено групою вітчизняних вчених, як-от: О. Бойко [9], В. Галасюк [10], О. Долженков [11], С. Лекарь [12], Л. Марчук [6], О. Марчишинець [13], В. Панченко [14–17], І. Підоричева [18], Ю. Чириченко [19].

Незважаючи на велике значення наявних напрацювань в цій сфері, варто зазначити, що детальнішого дослідження потребує світовий досвід державної підтримки інноваційного розвитку. Тож це необхідно враховувати під час запровадження сучасних технологій організації промислового виробництва.

Метою дослідження є узагальнення міжнародного досвіду щодо надання податкових та інших преференцій резидентам індустріальних парків для втілення кращих практик в економіку України.

Матеріали та методи. В ході дослідження застосовано комплекс взаємодоповнювальних методів наукового аналізу економічних процесів та явищ: системно-структурний, порівняльний, компаративний та статистичний аналіз; територіальний, ресурсний та інформаційний підходи для аналізу зовнішньоторговельних відносин і торговельних обмежень. Інформаційною базою дослідження є статистичні й аналітичні матеріали та збірники, бюлетені та огляди міжнародних організацій; інформаційні матеріали національних і закордонних дослідницьких центрів; широке коло вітчизняних і закордонних наукових праць, результати власних досліджень, аналітичні та інформаційні матеріали з відкритих джерел.

Результати дослідження. Стосовно формування умов для економічного розвитку України системна політика, пов'язана з розвитком промисловості та в цілому з підвищенням технологічного рівня економіки,

відсутня. Прискорення чи сповільнення зростання цілком корелює зі світовими цінами на агро- та металургійну сировину. В попередні десятиліття структура економіки була подібною до колишніх країн соціалістичного табору, які на сьогодні є членами ЄС, проте через перманентні кризи, коливання та відсутність індустріальної політики відбулася деградація економіки. Отже, змагання навіть зі слабкими рідше країнами в економічному розвитку стає майже неможливим [15].

Наявним за останнє десятиліття є негативний торговельний баланс, що поглиблює боргову проблему України. Дії українських урядів з лібералізації торгівлі не призводять до якісних змін у структурі економіки. Наразі іноземні компанії витісняють з ринку навіть традиційні українські товари.

З метою підвищення темпу зростання ВВП необхідно змінити технологічний рівень виробничої сфери. Дієвим фактором цього можуть стати механізми та інструменти стимулювання, серед яких варто зазначити спеціальні економічні зони та індустріальні й технологічні парки, що давно активно застосовують як розвинуті країни, так і ті, які стають на шлях прискореного зростання.

Завдяки використанню зазначених механізмів та інструментів можна створити так звані «точки зростання» [20]. На території України існує мережа таких точок, що дасть змогу запустити драйвери економічного зростання – сектори та механізми, які з'являться внаслідок оптимальної конфігурації умов задоволення попиту через внутрішні резерви. Такі драйвери матимуть сприятливе підприємницьке середовище, систему стійких регіональних, міжгалузевих і внутрішньогалузевих коопераційних зв'язків, управлінські традиції, розвиток соціального капіталу, проте передусім йдеться про створення інфраструктури для індустріального високотехнологічного виробництва [20, с. 124–125].

Доповненням до існування спеціальних економічних зон та індустріальних парків є відсутня поки що у вітчизняній практиці інституційна політика, яка має формувати належну інфраструктуру для стимулювання виробничо-експортного потенціалу країни. Це експортно-кредитні та експортно-страхові агентства (забезпечують гарантування, пільгове страхування та кредитування експорту високотехнологічної продукції), спеціалізовані банки розвитку (надають пільгове кредитування масштабних проектів з модернізації інфраструктури й виробництва за пріоритетними галузями промисловості), вільні економічні зони (виокремлені території, в яких діють пільгові умови для інвестування та ведення господарської діяльності) у різноманітних формах.

Варто зосередити увагу на *індустріальних парках* (ІП) як основній наявній наразі формі спеціальних економічних зон (СЕЗ) через вже зазначену деіндустріалізацію.

Деіндустріалізацію спостерігаємо здебільшого в країнах з високим рівнем розвитку, проте в таких країнах цей процес відбувається поступово, а причиною скорочення у ВВП частки промисловості

є зростання сектору послуг, що випереджає, тобто спостерігаємо перехід до постіндустріальної стадії розвитку. Втім, українська деіндустріалізація мала стрімкий характер, в її основі лежав занепад промислового комплексу в низці галузей протягом періоду ринкових трансформацій та збільшення частки низькотехнологічного аграрного виробництва (рисунок).

Динаміка деіндустріалізації економіки України у 1992–2017 рр.

Джерело: складено авторами за [21].

Міжнародний досвід надання преференцій резидентам ІП дає змогу запропонувати на його основі комплекс законодавчих стимулів, що формуватимуть реальний механізм для розвитку промисловості України з урахуванням специфіки вітчизняного регуляторного середовища.

З метою залучення інвестицій в індустріальні парки уряди країн світу застосовують широкий перелік преференцій й заходів державної підтримки, важливим напрямом якої є підготовка інженерних комунікацій та облаштування земельної ділянки парку – забезпечення постачання газу, теплової й електричної енергії, водопостачання та водовідведення, підведення транспортних комунікацій, розбудова прикладної інфраструктури (складів, адміністративних приміщень) [9].

Поряд з цим, надаються різноманітні види податкових стимулів й інших преференцій – звільнення від сплати до місцевого та державного бюджетів обов’язкових зборів, внесків і платежів тощо [11]. На початковому етапі функціонування парку, коли резиденти ще не розгорнули повномасштабної діяльності, що може становити конкуренцію усталеним світовим виробникам, ці стимули є дуже вагомими. Такі преференції та стимули тимчасово звільнені від сплати податків і зборів за умови спрямування вивільнених коштів на інвестиційні цілі та/або на нарощення виробництва й експорту (таблиця).

Масштаби й форми державної підтримки в різних країнах можуть значно різнитися, але найпоширенішими з них є пільгові ставки з податку на прибуток; звільнення від ввізного мита на обладнання

й устаткування; від сплати податку на нерухомість; від податку на землю; від податку на оренду землі або нерухомого майна; від сплати місцевих податків і зборів; а також застосування пільгових тарифів на комунальні послуги [8].

Таблиця

Податкові стимули за підтримки функціонування індустріальних парків і вільних економічних зон

Види податків	Преференції	
	Індустріальні парки	Вільні економічні зони (ВЕЗ)
Податок на прибуток	Звільнення від сплати корпоративних податків	Звільнення від податку на прибуток для промислових компаній
Податок на додану вартість	Звільнення від сплати ПДВ з продажу програмного забезпечення	Звільнення від сплати ПДВ і спеціального податку на споживання
Податок на заробітну плату	Звільнення заробітної плати працівників від оподаткування	Звільнення від сплати податків на зарплату для компаній-експортерів
Інші преференції	Виплати на соціальне страхування на 50 % покриваються завдяки держбюджету	Прибуток, одержаний в межах вільних економічних зон, може бути виведений за кордон або залишений в країні без обмежень
	Учасники технопарків звільняються від мита на імпортовану продукцію та інших зборів в рамках дослідницьких і проектних програм	Безкоштовне розміщення продукції на території ВЕЗ протягом необмеженого періоду часу

Джерело: складено авторами за [19].

У Туреччині виробники в межах ІІІ через локальні та національні інвестиційні стимули звільнені від ПДВ та ввізного мита на імпортне обладнання, отримують зниження ставки корпоративного податку (до 90 %), не сплачують внески на соціальне страхування (для індустріальних парків строк звільнення може становити 12 років), а також податок на нерухомість (на п'ять років), на більш вигідних умовах одержують виділення земельної ділянки, комунальні послуги та послуги зв'язку [13]. Поряд з ІІІ Туреччина має розгалужену мережу технологічних парків й вільних економічних зон, в яких діють специфічні преференції.

Ще одним прикладом ефективною державної підтримки ІІІ є країни Центрально-Східної Європи, у яких активний розвиток індустріальних парків розпочато нещодавно. Зокрема, незважаючи на набуття членства в ЄС, Польща зберігає власну мережу індустріальних парків. Резиденти парків, що розташовані в польських СЕЗ, звільнені від сплати корпоративного податку та / або податку на доходи фізичних осіб, частково – від

податку на майно. В парках діє підтримка щодо створення нових робочих місць, навчальних програм, спрямованих на підвищення кваліфікації персоналу [18]. Крім того, польський уряд надає гранти у розмірі до 25 % на придбання землі, обладнання та будівництво споруд в індустріальних парках за умови інвестування обсягом від 10 млн євро.

Розгалужену систему преференцій для ІП має й Південна Корея: станом на I квартал 2018 р. у країні нараховували 1193 таких парків загальною площею понад 140 тис. га, в яких зайнято більше ніж 2,1 млн осіб. Вони забезпечують 81 % товарного експорту країни, 69 % промислового виробництва, 47 % зайнятості населення [22].

На основі міжнародного досвіду розглянуто особливості функціонування індустріальних парків як механізму відновлення промислового розвитку в Україні. Перші парки у вітчизняній практиці створені ще 1998 р. у формі територій пріоритетного розвитку (ТПР) і спеціальних економічних зон. Їх розглядали як інструмент державної політики з метою відновлення розвитку депресивних територій. Такий механізм відіграв певну позитивну роль у поліпшенні соціально-економічного стану в країні на регіональному рівні. Так, за період існування СЕЗ і ТПР в Україні до них залучено близько 4,1 млрд дол. США інвестицій, створено 49,7 тис. нових робочих місць й збережено понад 76,2 тис. робочих місць [14].

Утім, СЕЗ і ТПР як економічний механізм застосовували без чітко визначених стратегічних орієнтирів. Як наслідок – цей механізм не завжди використовували за цільовим призначенням, що зрештою дискредитувало передусім ставлення уряду до нього. На кількох територіях зі спеціальними режимами відбувалося порушення таких режимів та використання експортних можливостей для незаконного відшкодування ПДВ. Це нівелювало загальний економічний ефект діяльності, і в 2005 р. пільгові умови господарської діяльності в СЕЗ і ТПР ліквідовано на законодавчому рівні.

Після скасування пільг для СЕЗ і ТПР в Україні до 2012 р. на законодавчому рівні взагалі не передбачали механізм надання податкових та інших преференцій для промислових виробництв на окремих територіях, доки не ухвалили ЗУ «Про індустріальні парки» [23].

Оскільки цей документ розробляли з урахуванням негативного досвіду функціонування СЕЗ і ТПР у попередній період, у ньому передбачено вкрай незначний набір преференцій для потенційних інвесторів у ІП, що не відповідає рівню існуючих у світі преференцій, а також не створює інвестиційних стимулів для розгортання діяльності в межах ІП: у багатьох із них не обрано керуючу компанію, а деякі не подали документи на включення до Реєстру індустріальних парків Міністерства економічного розвитку і торгівлі України для набуття правових можливостей використовувати пільги за чинним законодавством.

На цьому тлі позитивним чинником є нові законодавчі ініціативи щодо розширення кола преференцій для резидентів ІП, що передбачає

запровадження низки податкових і митних стимулів для інвестування у нові виробництва на територіях індустріальних парків, серед яких:

- звільнення резидентів ІІ на 5 років від податку на прибуток та на подальші 5 років стягнення половинної ставки цього податку за умови реінвестування вивільнених коштів у розвиток виробництва;
- звільнення резидентів від ввізного мита на інноваційне обладнання та устаткування для облаштування та здійснення господарської діяльності в межах ІІ;
- розстрочка на 5 років імпортного ПДВ на інноваційне обладнання та устаткування для облаштування та здійснення господарської діяльності в межах ІІ [10].

З огляду на міжнародний досвід надання преференцій і пільг резидентам індустріальних парків українська практика використання цього механізму має розширюватись через застосування відповідної державної допомоги. Ці преференції мають охоплювати звільнення від сплати ПДВ, податків на нерухомість, земельного податку, надання пільгових тарифів на комунальні послуги в межах парків, включати часткову компенсацію соціальних відрахувань на заробітну плату висококваліфікованих співробітників, що працюють за профільною діяльністю парку. Створення та забезпечення за державні кошти інфраструктури індустріального парку у вигляді комунікацій (вода, газ, електрика, інтернет) є також необхідною умовою.

Найчутливішими до зменшення в індустріальних парках податкового навантаження галузями вітчизняної економіки є виробництво кольорових металів, електричного устаткування й різноманітної хімічної продукції. Розміщення відповідних виробництв на територіях ІІ має бути пріоритетом промислової політики на центральному та регіональному рівнях, адже саме вони можуть забезпечити найбільшу віддачу з інвестованих коштів за умов одержання податкових преференцій у рамках територій спеціальних режимів.

До другої черги пріоритетних галузей можна віднести виробництво механічних машин та обладнання, виробів з металів, засобів наземного й залізничного транспорту, повітряних і водних суден.

Натомість економічний ефект для традиційних (чорна металургія) та низькотехнологічних (виробництво неметалевої продукції з мінеральної сировини, товари легкої, деревообробної та харчової промисловості) галузей від використання податкових преференцій залишатиметься порівняно незначним. Щодо сектору ІТ, то для них буде найнижчий рівень віддачі від політики пільг в рамках індустріальних парків. Вочевидь сектор, що належить до сфери послуг, потребує застосування стимулюючих заходів іншого характеру, а в ІІ вбачається доцільним насамперед розміщення відповідних потужностей для цілей обслуговування інноваційних виробництв.

Якщо змодельювати середньостроковий ефект реалізації промислової політики в Україні через збільшення мережі індустріальних парків, внесок від створення ІІ за існуючої системи стимулювання буде вкрай

незначним – 0,12 % зростання ВВП. У разі розширення наявного кола пільг для резидентів пропозиціями, що проходять перше читання у ВР, це, за нашими розрахунками, забезпечить додаткові 1,54 % зростання ВВП у середньостроковому періоді.

Завдяки застосуванню пільг, які є у Кореї та Туреччині, прискорення темпів зростання ВВП оцінюють у 8,76 %, а в середньорічному вимірі – близько 1,75 % на рік додатково, що є вагомим приростом до прогнозованих МВФ та Світовим Банком 2–3,5 % річного зростання ВВП. Надзвичайно важливо розробити комплексну стратегію щодо розширення мережі індустріальних парків в Україні, яка передбачатиме план запровадження преференцій резидентам індустріальних парків з огляду на ресурси державного та місцевих бюджетів, а також специфіку тих галузей, виробництва яких наповнюватимуть ІП. Це оптимізує систему надаваних пільг на кожному з етапів реалізації відповідних інвестиційних проектів й розширення мережі парків [16].

Під час здійснення державної політики з розширення вітчизняної мережі ІП певну кількість з них також доцільно організувати за принципом діяльності технологічних парків, що передбачає обов'язкові інвестиції у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) (детальніше див. [17]).

Висновки. У світовій практиці накопичено чималий досвід надання податкових та інших преференцій резидентам індустріальних парків з метою підвищення інвестиційної привабливості країни й активізації її економічного розвитку. Найрозповсюдженішими видами таких преференцій є тимчасові звільнення від сплати податків на прибуток, землю, нерухомість й різноманітних місцевих зборів. Широко практикують також зниження плати за комунальні послуги в рамках ІП, звільнення/розстрочка сплати ПДВ. Проте часто виставляють умови щодо обсягу інвестицій, їхнього галузевого спрямування тощо для одержання відповідних преференцій.

Одним з основних чинників формування сприятливих умов для залучення інвестицій в індустріальний парк має бути надання низки податкових та інших преференцій його учасникам завдяки коштів державного й місцевого бюджетів. До того ж необхідним вбачають проведення детальних прогнозних розрахунків очікуваного ефекту щодо податкових надходжень у результаті господарської діяльності резидентів парку. Ефективне бюджетне планування на державному та місцевому рівнях потребує прогнозних порівняльних оцінок відповідних податкових платежів і додаткових надходжень з інших податкових відрахувань після початку господарської діяльності в індустріальному парку. При цьому мають бути враховані актуальні перехідні положення податкового законодавства України і законодавчого забезпечення, що регламентує діяльність індустріальних парків в Україні. Саме вирішенню зазначених питань будуть присвячені подальші дослідження авторів у цій науковій царині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Atkinson R. D. *Competitiveness, Innovation and Productivity: Clearing up the Confusion*. Washington, United States: The Information Technology & Innovation Foundation, 2013.
2. Godin B. The Linear Model of Innovation: the Historical Construction of an Analytical Framework. *Science, Technology and Human Values*. 2006. Vol. 31(6). P. 639-667.
3. Nelson, Richard R. «National Innovation Systems: Itis.». *Regional Innovation And Global*. Routledge, 2013. 19-34.
4. Геєць В. М. Чому знову настав час починати спочатку? *Економіка України*. 2017. № 5-6. С. 31-38.
5. Дугінець Г. В. Глобальні ланцюги вартості: монографія. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2018. 412 с.
6. Марчук Л. П. Зарубіжні моделі інноваційного розвитку економіки: вибір для наслідування. *Економіка і регіон*. Полтава: ПолтНТУ, 2011. № 2 (29). С. 201.
7. *Ukrainian economy growth imperatives: Monograph*. Mazaraki A., Melnichenko S., Duginets G. et al.; edied by A. Mazaraki. Prague: Coretex CZSE, 2018.
8. Никифороук Г. Й. Міжнародний досвід підтримки інноваційного розвитку та можливості його використання в Україні. URL: <http://ena.lp.edu.ua>.
9. Бойко О. М. Світовий досвід надання податкових преференцій суб'єктам господарювання (на прикладі створення та розвитку індустріальних парків). *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 11(150). С. 49-55.
10. Галасюк В. В. Індустріальні парки: світовий досвід та перспективи створення в Україні. *Економічний аналіз*. 2018. Т. 28. № 1. С. 40-50.
11. Долженков О. В. Індустріальні парки як механізм стимулювання інвестиційно-промислової діяльності в Україні. *Lex Portus: юрид. наук. журн.* Одеса: Гельветика, 2017. № 6. С. 57-64.
12. Лекарь С. І. Міжнародні та вітчизняні реалії функціонування індустріальних парків. *Економіка промисловості*. 2017. № 1(77). С. 80-94.
13. Марчишинець О. В., Марчишинець С. М. Індустріальні парки як інструмент залучення інвестицій у реальний сектор економіки регіону. *Економіка і суспільство*. 2017. № 9. С. 16-22.
14. Вітчизняна практика та світовий досвід СЕЗ і ТПР. Монографія: О. С. Чмир, В. Г. Панченко, Ю. В. Гусєв, В. І. Пила. Київ-Дніпропетровськ: Вістка, 2013. 252 с.
15. Панченко В. Г., Нанавов А. С. Стратегічне моделювання сценаріїв росту ВВП України за умов реалізації політики неопротекціонізму: проєкції економічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6560>.
16. Панченко В. Г. Глобальні виміри неопротекціонізму: теорія і практика. Київ: Аграр Медіа Груп, 2018. 618 с.
17. Панченко В. Г. Нова промислова політика як драйвер економічного росту України в умовах нового прагматизму. Національна економіка України в умовах європейської інтеграції: матеріали всеукр. наук.-прак. конф. (19-20 жовтня 2017 р., м. Дніпро). Дніпро: НМетАУ, 2017. С. 143-147.
18. Підричева І. Досвід польських СЕЗ: у пошуках «антикрихкості» для України. Міжнародний громадсько-політичний тижневик «Дзеркало тижня». 2017. № 39. URL: https://dt.ua/macrolevel/dosvid-polskih-sez-u-poshukah-antikrihkosti-dlya-ukrayini-257607_.html.
19. Чириченко Ю. В., Котко О. К. Проблеми створення та функціонування індустріальних парків: аналіз та імплементація світового досвіду. *Вісник АМСУ*. Серія: Економіка. 2014. № 1 (51). С. 7-82.
20. Иванова Л. Н., Терская Г. А. Точки роста и драйверы роста: к вопросу о содержании понятий. 2015. Т. 7. № 2. С. 120-133.

21. Manufacturing, value added (% of GDP) (constant 2010 US\$). The World Bank data. URL: <https://data.worldbank.org/country/ukraine>.
22. Knowledge Sharing Program with Ukraine: Final Reporting Work shop and Senior Policy Dialog. Kyiv: KSP, 2018. 79 p.
23. Закон України «Про індустриальні парки». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 22, ст. 212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>.

Стаття надійшла до редакції 04.12.2019.

Yuzba V., Samovalov O. Industrial parks: the tool for stimulating the economic development of the state.

Background. *In the current conditions of the national economy operation the enhancement of its competitiveness is of particular importance and is one of the most important determinants of the dynamic development of the state. In this connection, it is relevant to study the current world experience in implementing organizational and institutional forms of stimulating innovative growth, in particular, of industrial parks in order to use the results obtained in Ukrainian realities.*

Analysis of recent research and publications has shown that despite the presence of some scientific achievements, the question of research into the world experience of state support for innovative development remains to be solved, which must be taken into account when introducing modern technologies of industrial production organization.

The **aim** of the article is to summarize international experience in granting tax and other preferences to industrial park residents in order to implement best practices in the Ukrainian economy.

Materials and methods. *A set of complementary methods for the scientific study of economic processes and phenomena using statistical and analytical materials of the World Bank Group, the State Statistics Service of Ukraine, as well as the results of its own scientific research.*

Results. *It is proved that although the process of de-industrialization is observed in most countries with high level of development, the fundamental difference is that in developed countries this process is gradual, and the reason for the decline in the share of industry in the GDP is the accelerated growth of the service sector, i.e. the transition to the post-industrial stage. The main forms of state support for the development of industrial parks in different countries were identified. It is determined that these incentives are of particular importance at the initial stage of operation of the park, when residents have not yet launched full-scale activities that can compete with established global manufacturers. The essence of these preferences and incentives is to temporarily exempt from taxes and fees, provided that the funds released are channeled to investment purposes and / or to increase production and exports. It is proved that the Ukrainian practice of using this mechanism should be extended with the use of appropriate state aid, namely they should cover exemptions from VAT, exemption from payment of real estate taxes, land tax, provision of preferential tariffs for utilities within parks, partial compensation of social deductions for the salaries of highly qualified employees working on the profile activity of the park.*

Conclusion. *The research of the world practice of development of industrial parks in order to increase the investment attractiveness of the country and enhance its economic development has made it possible to determine that one of the main factors for creating favorable conditions for attracting investment in an industrial park should be the provision of a number of tax and other preferences to its participants through state and local funds budgets. Accordingly, it is considered necessary to carry out detailed forecast calculations of the expected effect on tax revenues resulting from the economic activity of the residents of the park.*

Keywords: industrial parks, economic development, taxation, free economic zones, innovations.

REFERENCES

1. Atkinson, R. D. (2013). *Competitiveness, Innovation and Productivity: Clearing up the Confusion*. Washington, United States: The Information Technology & Innovation Foundation [in English].
2. Godin, B. (2006). The Linear Model of Innovation: the Historical Construction of an Analytical Framework. *Science, Technology and Human Values*. (Vol. 31(6), (pp. 639-667) [in English].
3. Nelson, Richard R. (2013). «National Innovation Systems: It is». *Regional Innovation And Global* (pp. 19-34). Routledge [in English].
4. Gejec', V. M. (2017). Chomu znovu nastav chas pochynaty spochatku? [Why is it time again to start over?] *Ekonomika Ukrai'ny – Ukraine economy*, 5-6, 31-38 [in Ukrainian].
5. Duginec', G. V. (2018). *Global'ni lancjuty vartosti [Global value chains]*. Kyi'v: Kyi'vs'kyj nacional'nyj torgovel'no-ekonomichnyj universytet [in Ukrainian].
6. Marchuk, L. P. (2011). Zarubizhni modeli innovaciynogo rozvytku ekonomiky: vybir dlja nasliduvannja [Foreign models of innovative economic development: choice for imitation]. *Ekonomika i region – Economy and region*, 2 (29), 201. Poltava: PoltNTU [in Ukrainian].
7. Mazaraki, A., Melnichenko, S., Duginets, G. et al. (2018). Ukrainian economy growth imperatives. A. Mazaraki (Ed.). Prague: Coretex CZSE [in English].
8. Nykyforuk, G. J. Mizhnarodnyj dosvid pidtrymky innovaciynogo rozvytku ta mozhlyvosti jogo vykorystannja v Ukraïni [International experience in supporting innovation development and the possibility of its use in Ukraine]. (n.d.). Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua> [in Ukrainian].
9. Bojko, O. M. (2013). Svitovyj dosvid nadannja podatkovyh preferencij sub'jektam gospodarjuvannja (na prykladi stvorennja ta rozvytku industrial'nyh parkiv). [World experience in providing tax preferences to economic entities (for example, the creation and development of industrial parks)]. *Formuvannja rynkovyh vidnosyn v Ukrai'ni – Formation of market relations in Ukraine*, 11(150), 49-55 [in Ukrainian].
10. Galasjuk, V. V. (2018). Industrial'ni parky: svitovyj dosvid ta perspektyvy stvorennja v Ukrai'ni [Industrial parks: world experience and prospects for creation in Ukraine]. *Ekonomichnyj analiz – Economic analysis*, 1, (Vol. 28), (pp. 40-50) [in Ukrainian].
11. Dolzhenkov, O. V. (2017). Industrial'ni parky jak mehanizm stymuljuvannja investycijno-promyslovoi' dijial'nosti v Ukrai'ni [Industrial parks as a mechanism for stimulating investment and industrial activity in Ukraine]. *Lex Portus: jurydychnyj naukovyj zhurnal – Lex Portus: legal scientific journal*, 6, 57-64. Odesa: Gel'vetyka [in Ukrainian].
12. Lekar', S. I. (2017). Mizhnarodni ta vitchyznjani realii' funkcionuvannja industrial'nyh parkiv [International and national realities of industrial parks functioning]. *Ekonomika promyslovosti – Economics of industry*, 1(77), 80-94 [in Ukrainian].
13. Marchyshynec', O. V., & Marchyshynec', S. M. (2017). Industrial'ni parky jak instrument zaluchennja investycij u real'nyj sektor ekonomiky regionu [Industrial parks as a tool for attracting investment into the real sector of the region's economy]. *Ekonomika i suspil'stvo – Economy and society*, 9, 16-22 [in Ukrainian].
14. Chmyr, O. S., Panchenko, V. G., Gusjev, Ju. V., & Pyla, V. I. (2013). *Vitchyznjana praktyka ta svitovyj dosvid SEZ i TPR [Domestic practice and world experience of FEZ and TPD]*. Kyi'v-Dnipropetrovs'k: Vistka [in Ukrainian].
15. Panchenko, V. G., & Nanavov, A. S. (2018). Strategichne modeljuvannja scenariiv rostu VVP Ukrai'ny za umov realizacii' polityky neoprotekcionizmu: proekcii' ekonomichnogo rozvytku [Strategic modeling of Ukraine's GDP growth scenarios under the conditions of the policy of neo-protectionism: economic development projections]. *Efektivna ekonomika – An efficient economy*, 8. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6560> [in Ukrainian].

16. Panchenko, V. G. (2018). Global'ni vymiry neoprotekcionizmu: teoriya i praktyka [Global dimensions of neo-protectionism: theory and practice]. Kyi'v: Agrar Media Grup [in Ukrainian].
17. Panchenko, V. G. (2017). Nova promyslova polityka jak drajver ekonomichnogo rostu Ukraïny v umovah novogo pragmatyzmu [New industrial policy as a driver of economic growth of Ukraine in the conditions of new pragmatism]. *Nacional'na ekonomika Ukraïny v umovah jevropejs'koi' integracii' – National economy of Ukraine in the conditions of European integration: materials of all-Ukrainian scientific and practical Conference*, (pp. 143-147). Dnipro: NMetAU [in Ukrainian].
18. Pidorycheva, I. (2017). Dosvid pol's'kyh SEZ: u poshukah «antykryhkosti» dlja Ukraïny [Polish FEZ experience: in search of «anti-fragility» for Ukraine]. *Mizhnarodnyj gromads'ko-politychnyj tyzhnevnyk «Dzerkalo tyzhnja» – International social and political weekly «Mirror of the Week»*, 39. Retrieved from https://dt.ua/macrolevel/dosvid-polskih-sez-u-poshukah-antikrihkosti-dlya-ukrayini-257607_.html [in Ukrainian].
19. Chyrychenko, Ju.V., & Kotko, O.K. (2014). Problemy stvorennya ta funkcionuvannya industrial'nyh parkiv: analiz ta implementacija svitovogo dosvidu [Problems of industrial parks creation and functioning: analysis and implementation of world experience]. *Visnyk AMSU – AMSU Bulletin*, 1 (51), 7-82. Seriya: Economica [in Ukrainian].
20. Ivanova, L. N., & Terskaja, G. A. (2015). Tochki rosta i drajvery rosta: k voprosu o sodержanii ponjatij [Growth points and growth drivers: towards a content concept]. *Zhurnal institucional'nyh issledovanij – Institutional Studies Journal*, 2, (Vol. 7), (pp. 120-133) [in Russian].
21. Manufacturing, valueadded (% of GDP) (constant 2010 US\$). The World Bank data. URL: <https://data.worldbank.org/country/ukraine> [in English].
22. Know ledge Sharing Program with Ukraine: Final Reporting Work shop and Senior Policy Dialog (2018). Kyiv: KSP [in English].
23. Zakon Ukraïny «Pro industrial'ni parky» [Law of Ukraine «On industrial parks»] (2013). *Vidomosti Verhovnoi' Rady (VVR) – The Verkhovna Rada News (VRN)*, 22, 212. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17> [in Ukrainian].